Usporedna analiza poslovanja poduzeća u Republici Hrvatskoj u 2014. i 2015. godini

Čerina, Zorana

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:634853

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Repository / Repozitorij:

REFST - Repository of Economics faculty in Split

zir.nsk.hr

UNIVERSITY OF SPLIT

dabar

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU

EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

Usporedna analiza poslovanja poduzeća u Republici Hrvatskoj u 2014. i 2015. godini

Mentor: **Student:**

Doc.dr.sc. Sandra Pepur **Zorana Čerina**

Split, rujan, 2017.

SADRŽAJ:

1.UVOD.....4

1.1.Problemi i predmet istraživanja.....4

1.2.Ciljevi rada.....4

1.3.Metode istraživanja.....4

1.4.Struktura rada.....4

2.IZVORI FINANCIJSKIH INFORMACIJA O POSLOVANJU I NJIHOVA VAŽNOST.....5

2.1.Financijski izvještaji i njihova važnost.....5

2.2.Temeljni financijski izvještaji.....6

2.2.1.Bilanca.....6

2.2.2.Račun dobiti i gubitka.....6

2.2.3.Izvještaj o novčanom toku.....7

2.2.4.Bilješke uz financijska izvješća.....8

2.2.5.Izvješće o promjeni glavnice.....8

3.POKAZATELJI POSLOVANJA PODUZEĆA.....9

3.1.Pokazatelji likvidnosti.....9

3.1.1.Pokazatelji tekuće likvidnosti.....10

3.1.2.Pokazatelj ubrzane likvidnosti.....10

3.2.Pokazatelji menadžmenta imovine.....10

3.2.1.Prosječno razdoblje naplate potraživanja.....11

3.2.2.Pokazatelj obrta zaliha.....11

3.2.3.Pokazatelj obrta dugotrajne imovine.....12

3.2.4.Pokazatelj obrta ukupne imovine.....12

3.3.Pokazatelji menadžmenta duga.....12

3.3.1.Pokazatelj ukupnog duga prema ukupnoj imovini.....13

3.3.2.pokazatelj pokrića kamata.....14

3.4.Pokazatelji profitabilnosti.....14

3.4.1.Bruto profitna marža.....14

3.4.2.Neto profitna marža.....15

3.4.3.Povrat na ukupnu imovinu/invetsicije (ROA ili ROI).....15

3.4.4.Povrat na vlastiti kapital/dioničku glavnicu (ROE).....15

3.5.Pokazatelji financijskih tržišta.....16

3.5.1.Pokazatelj cijena/ zarada.....16

3.5.2.Pokazatelj tržišna/knjigovodstvena vrijednost.....16

4.ANALIZA POSLOVANJA PODUZETNIKA U 2014. i 2015.GODINI.....17

4.1.Usporedna analiza financijskih rezultata poduzetnika Hrvatske u 2014.i 2015.godini.....17

4.1.1.Odnos broja poduzetnika i broja zaposlenih.....18

4.1.2.Ukupni prihodi i rashodi poduzetnika Republike Hrvatske.....19

4.1.3.Dobitak i gubitak poduzetnika Hrvatske.....20

4.2.Financijski pokazatelji poduzeća na području Republike Hrvatske.....21

4.3.Financijski rezultati poduzetnika Hrvatske po veličini.....24

5.ZAKLJUČAK.....28

SAŽETAK.....29

SUMMARY.....29

LITERATURA.....30

POPIS TABLICA.....31

POPIS GRAFIKONA.....31

1.UVOD

1.1.Problem i predmet istraživanja

Na poslovanje poduzeća utječu prilike u Republici Hrvatskoj i okolini koja se sastoji od opće-makro okoline i poslovne okoline. Različita je za svaku organizaciju i s vremenom mijenja utjecaj pojedinih čimbenika. Opća okolina se sastoji od političko pravne, ekonomske, tehnološke te socijalne, a poslovnu okolinu čine konkurenti, kupci, dobavljači, regulatori, sindikati, vlasnici partneri.

Informacije o poslovanju nalaze se u financijskim izvještajima, te ih je nužno analizirati da bi dobili vrijedne informacije o obilježjima poslovnog sektora i očekivanjima u budućnosti koji su ključni za poslovanje. Iz financijskih izvještaja možemo saznati prihode i rashode poduzeća, dobit ili gubitak razdoblja te možemo izračunati financijske pokazatelje koji su bitni za bolje razumjevanje poslovanja te usporedbu sa konkurencijom. Od velike važnosti za gospodarstvo Republike Hrvatske je kretanje gospodarstava u državama članicama Europske unije kao što su Njemačka, Italija, Slovenija i Austrija.

1.2.Ciljevi rada

Cilj ovog rada je analizirati uspješnost poslovanja poduzetnika u Republici Hrvatsko u razdoblju 2014. i 2015. godine prema različitim kriterijima kao što su veličina poduzeća te djelatnost te ih usporediti.

1.3.Metode istraživanja

Metode koje će biti korištene u ovom radu su metode komparacije, deskripcije, klasifikacije, indukcije, dedukcije. Podaci će biti prikupljeni iz sekundarnih izvora te će biti prikazani tablično.

1.4.Struktura rada

Rad se sastoji od pet djelova. Prvi dio polazi od definiranja problema i predmeta istraživanja, ciljeva rada, metoda istraživanja te strukture rada. Drugi dio obuhvaća izvore financijskih informacija o poslovanju i njihovu važnost. Upoznavanje sa temeljnim financijskim izvješćima i njihovom svrhom. Treći dio sastoji se od pokazatelja poslovanja poduzeća, a četvrti obuhvaća analizu poslovanja poduzeća u Republici Hrvatskoj u 2014. i 2015. godini. Zatim slijedi zaključak kao peti dio, sažetak, summary te popis literature, slika i grafikona.

2.IZVORI FINANCIJSKIH INFORMACIJA O POSLOVANJU I NJIHOVA VAŽNOST

2.1.Financijski izvještaji i njihova važnost

Financijski izvještaj je formalni pregled financijskih aktivnosti neke pravne ili fizičke osobe i drugog obaveznika financijskog izvještavanja na kraju poslovne godine. Za poduzeće, sve relevantne informacije predstavljene na jasan i razumljiv način predstavljaju financijske izvještaje.[1] Financijske informacije su rezultat poslovanja tvrtke izražen u novcu, a kao izvori financijskih informacija se mogu koristiti: financijska izvješća koja su pripremljena za dioničare ili za porezne svrhe, publikacije analitičara vrijednosnica i izvjeća brokerskih kuća za tvrtku i industriju, interna izvješća pripremljena za potrebe menažmenta i tržišni podaci.[2]

Financijski izvještaji su dakle izvještaji o financijskom stanju i prometu nekog poslovnog subjekta te su oni glavni izvor informacija. Financijski izvještaj koji daje informacije o stanju poduzetnika nazivamo bilanca, a financijske izvještaje koji nam daju informacije o financijskom prometu nazivamo račun dobitka i gubitka te izvještaj o novčanom toku. Financijski izvještaj koji nam pruža dodatne informacije i objašnjenja nazivamo bilješke uz financijske izvještaje. Uz to imamo još i izvještaj o promjenama glavnice koji nam pokazuje politiku raspodjele zarada na dio koji se isplaćuje vlasnicima i dio koji ostaje u poduzeću.

Financijski izvještaji imaju dvije osnovne svrhe a to su:[3]

- Dokumentiranje financijskog, ekonomskog i bilaničnog položaja poduzeća koje predstavlja osnovu za planiranje i kasnije odlučivanje menadžmenta i uprave, vlasnika udjela ili dioničara. Rezultati predstavljeni u financijskim izvještajima također daju podatke bankama i vjerovnicima za ocjenu kreditnog rejtinga poduzeća.
- Godišnji financijski izvještaji su osnova za poreza na dobit ili dividende.

Financijski izvještaji ogledalo su poslovanja svakog poslovnog subjekta te njihovom analizom možemo saznati puno toga, iako mnogo značajnih informacija može ostati prikriveno ili teško prepoznatljivo i u najdetaljnijim financijskim izvještajima.

[1] https://bs.wikipedia.org/wiki/Finansijski_izvje%C5%A1taj

[2] Vidučić Lj., Pepur S.,Šimić šarić M., (2015.): Financijski menadžment, 9. izdanje,Split, RRIF, str. 423

[3] https://bs.wikipedia.org/wiki/Finansijski_izvje%C5%A1taj

2.2.Temeljni financijski izvještaji

2.2.1.Bilanca

Bilanca odnosno izvještaj o financijskom položaju pokazuje financijski položaj društva, imovinu kojom rapolaže kao i obveze društva i vlasničku glavnicu.[4] To je sustavni pregled imovine, kapitala i obveza na određeni datum koji se sastoji od aktive i pasive.

Temeljno pravilo pri sastavljanju balance je ujednačenost aktive i pasive i to na način da se u aktivi prikazuje imovinu po njenim vrstama i likvidnosti a u pasivi se prikazuju izvori imovine, po vrstama i ročnosti, odnosno pasiva nam prikazuje iz kojih je izvora imovina poduzeća stečena te da li se radi o tuđim ili vlastitim izvorima.

Pravilo financiranja glasi da imovinu dugog roka upotrebe kao što su primjerice nekretnine i oprema treba financirati izvorima isto tako dugog roka dospijeća. Ako se to pravilo ne poštuje to će dovesti do nemogućnosti podmirivanja obveza o dospijeću tj. dovodi do insolventnosti društva. Aktiva predstavlja imovinu poslovnog subjekta, a dijeli se na kratkoročnu i dugoročnu i to prema kriteriju u kojem vremenskom roku može biti pretvorena u novac. Imovina je iskazana u različitim oblicima kao što su materijalna imovina, financijska imovina, zalihe robe, proizvoda, materijala, novac, potraživanja. Često mijenja oblik npr. ako imamo novac – kupimo robu, prodamo robu – imamo potraživanje itd.[5]

Pasiva su izvori imovine, a prema vlasništvu ih dijelimo na vlastite - kapital ili glavnica i tuđe - obveze. Prema ročnosti dijelimo ih na kratkoročne i dugoročne. Vlastiti kapital također predstavlja obvezu jedino što takva obveza nema dospijeće, a dijeli se na dio koji je uložen i dio koji je zarađen poslovanjem. Zbog toga je znatno bolji za poslovni subjekt od tuđih izvora financiranja, jer tuđe izvore imovine treba u budućnosti vratiti kreditorima, dobavljačima i ostalima.[6]

2.2.2.Račun dobiti i gubitka

Za razliku od bilance koja nam daje informaciju o imovini, obvezama i kapitalu na određeni dan, račun dobitka i gubitka daje informaciju koliko smo ostvarili prihoda, rashoda, dobitka, gubitka, te kolika je obveza poreza na dobit nastala iz našeg poslovanja u promatranom

[4] http://profitiraj.hr/sto-nam-prikazuju-osnovni-financijski-izvjestaji/
[5] http://profitiraj.hr/sto-nam-prikazuju-osnovni-financijski-izvjestaji/
[6] http://profitiraj.hr/sto-nam-prikazuju-osnovni-financijski-izvjestaji/

razdoblju. Prihodi nastaju kao posljedica povećanja imovine ili smanjenja obveza, a rashodi su posljedica smanjenja imovine i povećanja obveza.

U računu dobitka i gubitka prihodi se dijele na redovne koji mogu biti poslovni i financijski te izvanredne. Isto je i s rashodima, ali uz dodatak amortizacije kao dijela redovnih rashoda.

Amortizacija nije obveza poduzetnika i ne uzrokuje novčane izdatke. Pri svakoj detaljnijoj analizi treba odvojiti redovne od izvanrednih aktivnosti jer one nisu stalnog karaktera i ne moraju se ponoviti i u sljedećim razdobljima.

Račun dobiti i gubitka je izvještaj koji predočuje rezultate poslovanja u određenom razdoblju. Prikazuje prihode od poslovanja, npr. prihode od prodaje, dobit od ulaganja, rashode, npr. trošak za prodanu robu, kamate, opće i administrativne troškove, obveze po osnovi poreza na dobit i neto dobit prije i nakon oporezivanja. [7]

Izvještaj o dobiti također se naziva i računom dobiti i gubitka u slučaju komercijalnih pothvata, računom dohotka i troškova u slučaju obavljanja samostalne profesionalne djelatnosti (slobodnog zanimanja) i računom prihoda u slučaju dobrotvornih i neprofitnih djelatnosti.[8]

2.2.3.Izvještaj o novčanom toku

Izvještaj o novčanom toku daje nam informacije o novčanim primicima i novčanim izdacima od poslovnih aktivnosti, o primicima i izdacima iz financijskih aktivnosti te onima iz investicijskih aktivnosti. Pruža nam i podatke o stanju novca na računu na početku razdoblja i na kraju razdoblja te prikazuje izvore pribavljanja i način upotrebe novca. Osnovni elementi ovog izvještaja su primici i izdaci novca. Razlika između primitka i prihoda je u tome što se prihodi priznaju onda kada su nastali a ne kada je novac stvarno primljen ili isplaćen.

Izvještaj o novčanom toku je jedan od temeljnih financijskih izvještaja poduzeća (uz bilancu stanja i račun dobiti ili gubitka). Izrađuje se na osnovi promjene novca i novčanih ekvivalenata (ulaganja do tri mjeseca) u određenom razdoblju. Sastoji se od triju dijelova: novčani tok od poslovne aktivnosti, novčani tok od investicijske aktivnosti te novčani tok od financijske aktivnosti. Dvije su metode pripreme izvještaja o novčanom toku: izravna ili

[7] http://www.moj-bankar.hr/Kazalo/R/Ra%C4%8Dun-dobiti-i-gubitka
[8] http://www.moj-bankar.hr/Kazalo/R/Ra%C4%8Dun-dobiti-i-gubitka

direktana - prikaz glavnih grupa bruto novčanih primitaka i izdataka te neizravna odnosno indirektna - na temelju balance i računa dobiti i gubitka.

2.2.4. Bilješke uz financijska izvješća

Bilješke uz financijske izvještaje pružaju dodatne informacije i objašnjenja nekih ili svih pozicija u bilanci, računu dobiti i gubitka i novčanog tijeka. Izrađuju se na temelju sastavljenih izvještaja, a sastoje se od tri dijela: osnovni podaci o društvu - puni naziv društva, adresa, djelatnost, ime odgovorne osobe i ostali detalji vezani za društvo, zatim značajne računovodstvene politike - računovodstvene politike su metode, načela, postupci na temelju zakona i računovodstvenih standarda koji su korišteni u sastavljanju i objavljivanju financijskih izvještaja - računovodstvene politike se obično objavljuju u bilješkama uz financijske izvještaje te pojašnjenja pojedinih pozicija financijskih izvještaja - bolji pregled detalja koji je često popraćen razrađenim tablicama i grafikonima.[9]

Sadrže podatke, detalje i upute za korisnike financijskog izvještaja te stoga trebaju biti jasni i pregledni. Nisu standardni izvještaj što znači da se sastavlja u slobodnoj formi iako se u svakoj bilješki uz financijski izvještaj mora voditi računa da bilješka ima tri sastavna dijela i da slijedi načela potpunosti, jasnoće i preglednosti.[10] Podaci koje bi bilješke trebale sadržavati su podaci o dugoročnim zajmovima, planovima emisije dionica, uvjetima leasing i dr.

2.2.5.Izvješće o promjeni glavnice

Izvješće o promjenama glavnice sadržava podatke o kapitalu, pričuvama i isplaćenim dividendama koje se preuzimaju iz knjigovodstvenih stanja na posljednji dan obračunskog razdoblja. Svrha izvješća je prikazati promjene neto vrijednosti tvrtke odnosno bogatstva dioničara, te se navodi i razlog pada ili rasta glavnice.[11]

[9] https://hr.wikipedia.org/wiki/Bilje%C5%A1ke_uz_financijske_izvje%C5%A1taje
[10] https://hr.wikipedia.org/wiki/Bilje%C5%A1ke_uz_financijske_izvje%C5%A1taje
[11] Vidučić Lj., Pepur S.,Šimić Šarić M., (2015.): Financijski menadžment, 9. izdanje, Split, RRIF, str. 434

3.POKAZATELJI POSLOVANJA PODUZEĆA

Financijski pokazatelji nastaju stavljanjem u odnos podataka iz jednog ili više izvješća, ili nekom od kombinacije tržišnih i podataka iz financijskih izvješća. Analiza putem pokazatelja jedna je od najčešće korištenih analiza financijskih izvješća te predstavlja prvu fazu financijske analize. Financijske pokazatelje najčešće računaju i koriste kao alat u analizi revizori, banke, ulagači na tržištima kapitala i ostali zainteresirani za financijski položaj kompanija. Različite zainteresirane strane traže različite informacije o poslovanju poduzeća, tako je i važnost pojedinih vrsta pokazatelja različita različnim vrstama korisnika. Primjerice, banke će prvenstveno biti zainteresirane za pokazatelje solventnosti i likvidnosti, a dioničari za pokazatelje investiranja i profitabilnosti kompanije.[12]

Skupine financijskih pokazatelja su[13]:

1.pokazatelji likvidnosti

2.pokazatelji menadžmenta imovine (efikasnosti,aktivnosti)

3.pokazatelji menadžmenta duga (zaduženosti)

4.pokazatelji profitabilnosti (rentabilnosti)

5.pokazatelji financijskih tržišta (tržišne vrijednosti)

Pod pokazateljem se podrazumijeva racionalan broj koji se dobije stavljanjem u odnos jedne ekonomske veličine s drugom ekonomskom veličinom. Kod stavljanja u odnos dvije veličine uvijek treba razmisliti o tome ima li smisla računati takav pokazatelj jer svaki pokazatelj može biti dodatna informacija za donošenje određenih odluka.

3.1.Pokazatelji likvidnosti

Pokazatelji likvidnosti se koriste za procjenu sposobnosti tvrtke da udovolji kratkoročnim obvezama kratkotrajnom imovinom. Za analizu ove sposobnosti se koriste najčešće dva pokazatelja a to su : pokazatelj tekuće likvidnosti i pokazatelj ubrzane likvidnosti.[14]

Likvidna imovina je novac na računu ili neka druga imovina trgovačkog društva koja se brzo može pretvoriti u novac, npr. brzo unovčive vrijednosnice i u nekim slučajevima, dospjela

[12] https://hr.wikipedia.org/wiki/Financijski_pokazatelji
[13] Vidučić Lj., Pepur S.,Šimić Šarić M., (2015.): Financijski menadžment, 9. izdanje, Split, RRIF, str. 441
[14] Vidučić Lj., Pepur S.,Šimić Šarić M., (2015.): Financijski menadžment, 9. izdanje, Split, RRIF, str. 442

potraživanja od kupaca. Pokazatelji likvidnosti postali su neizostavni indikator u upravljanju likvidnom imovinom.

3.1.1.Pokazatelj tekuće likvidnosti

Pokazatelj tekuće likvidnosti je najbolji pojedinačni indikator likvidnosti. Računa se na način da se kratkotrajna imovina podijeli sa kratkoročnim obvezama. Ako je pokazatelj likvidnosti previsok on upućuje na slabo upravljanje kratkotrajnom imovinom ili pak slabo korištenje kratkoročnih kredita, a posljedica je negativno djelovanje na dugoročnu profitabilnost poduzeća. Ako je pak pokazatelj nizak to upućuje da se treba povećati ulaganje u neki od oblika kratkotrajne imovine. Preporuča se da bi ovaj pokazatelj trebao iznositi najmanje 2 ili 1,5 kako poduzeće ne bi imalo problema s likvidošću. Previsoki ili preniski pokazatelji upućuju da je potrebno izvršiti detaljnu analizu te da menadžment treba poduzeti odgovarajuće akcije.[15]

3.1.2.Pokazatelj ubrzane likvidnosti

Pokazatelj ubrzane likvidnosti pokazuje da li poduzeće može udovoljiti svojim kratkoročnim obvezama upotrebom svoje najlikvidnije imovine.

Pokazatelj ubrzane likvidnosti = kratkotrajna imovina-zalihe / kratkoročne obveze

Predviđna vrijednost pokazatelja je 1 ili više. Ako je pokazatelj visok to pokazuje da treba unaprijediti upravljanje imovinom da bi se smanjio višak gotovine.[16]

3.2.Pokazatelji menadžmenta imovine

Pokazatelj menadžmenta imovine se koristi za ocjenu efikasnosti kojom se upravlja imovinom tvrtke za generiranje date razine prodaje odnosno ocjenu njene poslovne djelatnosti. Upućuju na brzinu cirkulacije imovine u poslovnom procesu, a računaju se na temelju odnosa prometa i prosječnog stanja. Visok iznos akumulirane amortizacije u odnosu prema iskazanoj dugotrajnoj imovini može biti indikator zastarjelosti i potrebe unaprijeđenja, a značajan porast stanja novca može pokazivati da je sredstava previše. Izražavaju se u različitim oblicima te pokazuju relativnu veličinu kapitala koja podržava obujam poslovnih transakcija. Ako je poznat koeficijent obrta, tada je moguće izračunati i prosječne dane vezivanja sredstava. Svi pokazatelji se utvrđuju na temelju podataka iz bilance i računa dobiti

[15] Vidučić Lj., Pepur S.,Šimić Šarić M., (2015.): Financijski menadžment, 9. izdanje, Split, RRIF, str. 442
[16] Vidučić Lj., Pepur S.,Šimić šŠarić M., (2015.): Financijski menadžment, 9. izdanje, Split, RRIF, str. 443

i gubitka, a bolje je da je koeficijent obrta što veći broj, tj. da je vrijeme vezivanja ukupne i pojedinih vrsta imovine što kraće.[17]

Temeljni pokazatelji su:[18]

1.prosječno razdoblje naplate potraživanja

2.pokazatelj obrta zaliha

3.pokazatelj obrta dugotrajne imovine

4.pokazatelj obrta ukupne imovine

3.2.1.Prosječno razdoblje naplate potraživanja

Pokazatelj prosječnog razdoblja naplate potraživanja koristi se za procjenu dana koji tvrtka mora čekati prije nego dobije gotovinu od prodaje na trgovački kredit.[19]

Razdoblje naplate potraživanja = prosječna potraživanja / prosječna dnevna (keditna) prodaja

Prosječna dnevna kreditna prodaja = prodaja na kredit / 360

Iznos ovog pokazatelja ovisi o kreditnom razdoblju koje je poduzeće ponudilo kupcima. Ako pokazatelj premašuje više od 50% uvjete kredita koji su odobreni kupcima to upućuje na probleme. Neki od razloga zbog kojih ovaj pokazatelj može biti visok su primjerice recesija, kriza nelikvidnosti, loša kvaliteta proizvoda ili pak loša politika naplate.

3.2.2.Pokazatelj obrta zaliha

Za izračun koeficijenta obrtaja zaliha koristiti prosjek zaliha na početku i na kraju razdoblja, iako tvrtke koje karakterizira brzi razvoj u kojem zalihe prate nagli rast prodaje, mogu upotrijebiti samo zalihe sa kraja razdoblja. Koeficijent obrta zaliha pokazuje koliko se puta zalihe obrnu u tijeku jedne godine. Zalihe predstavljaju najnelikvidniji oblik imovine i zato je poželjna što veća vrijednost koeficijenta. S druge strane, koeficijent koji je puno veći od prosjeka industrije mogao bi značiti smanjenje prodaje zbog neadekvatne zalihe robe.[20]

Koeficijent obrta zaliha = prihodi od prodaje / stanje zaliha

[17] Vidučić Lj., Pepur S.,Šimić Šarić M., (2015.): Financijski menadžment, 9. izdanje,Split, RRIF, str. 444
[18] Vidučić Lj., Pepur S.,Šimić Šarić M., (2015.): Financijski menadžment, 9. izdanje,Split, RRIF, str. 444
[19] Vidučić Lj., Pepur S.,Šimić šarić M., (2015.): Financijski menadžment, 9. izdanje,Split, RRIF, str.444
[20] Šarlija (2009.): Predavanja za kolegij Analiza poslovanja poduzeća

Pokazatelj obrta zaliha pokazuje zapravo efikasnost menadžmenta zaliha. Ako je pokazatelj nizak to nam ukazuje na visoke oportunitetne troškove kao što su trošak kapitala uloženog u zaliha, skladišni troškovi, osiguranje, porezi i slično, te na nekvalitetne odnosno zastarjele ili pokvarene zalihe. Također je moguća i situacija u kojoj poduzeće ima na zalihama dio starih zaliha koje se uopće ne korite dok se drugi dio dobro obrće. Rješenje za takvu situaciju je ili prodati takve zalihe uz diskont ili ih pak otpisati. [21]

3.2.3.Pokazatelj obrta dugotrajne imovine

Obrt dugotrajne imovine predstavlja omjer ukupnih prihoda i fiksne imovine a pokazuje koliko uspješno tvrtka koristi dugotrajnu imovinu s ciljem stvaranja prihoda. Poželjna je što veća vrijednost pokazatelja jer to znači da je manje novca potrebnog za stvaranje prihoda vezano u fiksnoj imovini. Opadajući pokazatelj može biti indikator preinvestiranja u postrojenja, opremu ili neku drugu stalnu imovinu.[22]

Koeficijent obrta dugotrajen imovine = ukupni prihod / dugotrajna imovina

3.2.4.Pokazatelj obrta ukupne imovine

Koeficijent obrta ukupne imovine pokazuje koliko puta se ukupna imovina obrne u tijeku jedne godine, odnosno koliko se uspješno koristi imovina s ciljem stvaranja prihoda. Ovo je jedan od najčešće korištenih pokazatelja aktivnosti koji izražava veličinu imovine potrebne za obavljanje određene razine prodaje ili, obrnuto, kune iz prodaje koje donosi svaka kuna imovine.[23]

Pokazatelj obrta ukupne imovine = ukupni prihod / ukupna imovina

Ovaj pokazatelj pokazuje relativnu efikasnost poduzeća u korištenju imovine u stvaranju rezultata, te odražava upravljanje potraživanjima, zalihama te dugotrajnom imovinom.

3.3.Pokazatelj menadžmenta duga

Pokazatelj menadžmenta duga pokazuje strukturu kapitala i načine na koje poduzeće financira svoju imovinu. Predstavljaju mjeru stupnja rizika ulaganja u poduzeće, odnosno određuju stupanj korištenja posuđenih financijskih sredstava. Visoki stupnj zaduženosti znači da se gubi financijska fleksibilnost, može doći do problema pri pronalaženju novih investitora, te se

[21] Vidučić Lj., Pepur S.,Šimić šarić M., (2015.): Financijski menadžment, 9. izdanje,Split, RRIF, str. 446
[22] Šarlija (2009.): Predavanja za kolegij Analiza poslovanja poduzeća
[23] Šarlija (2009): Predavanja za kolegij Analiza poslovanja poduzeća

suočavaju s rizikom bankrota. Zaduženost nije nužno loša, jer ukoliko je stupanj zaduženosti pod kontrolom i redovno se prati kroz vrijeme, a posuđena sredstva se koriste na pravi način, zaduženost može rezultirati porastom povrata na investirano.

Dugom se smatraju izvori financiranja koji se moraju otplatiti bilo da se radi o dugom ili kratkom roku. Uloga duga u financiranju ima posljedice koje se odnose na vlasnike i kreditore a to su[24]:

1.Uz manja ulaganja vlasnici zadržavaju kontrolu nad tvrtkom

2.Kreditori su svjesni da je njihova sigurnost veća što je veći udio sredstava koji su osigurali vlasnici

3.Dobit na vlastiti kapital tvrtke raste ako je stopa povrata ostvarena ulaganjem pozajmljenih sredstava veća od nakade za ta sredstva.

Pokazatelji menadžmenta duga su[25]:

1.pokazatelj ukupnog duga prema ukupnoj imovini

2.pokazatelj pokrića kamata

3.pokazatelj pokrića fiksnih naknada

3.3.1.Pokazatelj ukupnog duga prema ukupnoj imovini

Pokazatelj ukupnog duga prema ukupnoj imovini odnosno pokazatelj zaduženosti pokazuje koliki udio sredstava su osigurali vjerovnici odnosno kreditori, te nam daje informacije o tome kontrolira li društvo svoje dugove što je važno vjerovnicima ali i dioničarima.[26]

Drugim riječima,koeficijent zaduženosti pokazuje do koje mjere poduzeće koristi zaduživanje kao oblik financiranja, odnosno koji je postotak imovine nabavljen zaduživanjem. Što je veći odnos duga i imovine, to je i financijski rizik veći a što je manji, niži je financijski rizik. Predviđena vrijednost koeficijenta trebala bi biti 50% ili manja.[27]

Koeficijent zaduženosti = ukupne obveze / ukupna imovina

[24] Vidučić Lj., Pepur S.,Šimić šarić M., (2015.): Financijski menadžment, 9. izdanje,Split, RRIF, str. 448
[25] Vidučić Lj., Pepur S.,Šimić šarić M., (2015.): Financijski menadžment, 9. izdanje,Split, RRIF, str. 449
[26] Vidučić Lj., Pepur S.,Šimić šarić M., (2015.): Financijski menadžment, 9. izdanje,Split, RRIF, str. 449
[27] Vidučić Lj., Pepur S.,Šimić šarić M., (2015.): Financijski menadžment, 9. izdanje,Split, RRIF, str. 449

3.3.2.Pokazatelj pokrića kamata

Pokazatelj pokrića kamata pokazuje razmjer u kojem poslovni dobitak može porasti, a da se ne dovede u pitanje plaćanje kamata.[28]

Pokazatelj pokrića kamata= EBIT / trošak kamata

EBIT predstavlja dobitak prije poreza uvećan za troškove kamata.Što je pokazatelj pokrića kamate viši to je veća sigurnost vjerovnika, ali viši pkazatelj može značiti i da nije dovoljno iskorištena financijska poluga.[29]

3.4.Pokazatelji profitabilnosti

Analiza profitabilnosti se svrstava u najvažnije dijelove financijske analize. Pokazatelji profitabilnosti su odnosi koji povezuju profit s prihodima iz prodaje i investicijama, a ukupno promatrani pokazuju ukupnu učinkovitost poslovanja poduzeća. Pokazatelji profitabilnosti se mogu mjeriti na dva načina a to su s obzirom na obujam prodaje i s obzirom na ulaganja. Niska vrijadnost pokazatelja profitabilnosti ukazuje na propast tvrtke u budućnosti. [30]

Najčešće korišteni pokazatelji profitabilnosti su:[31]

1.bruto profitna marža

2.neto profitna marža

3.temeljna snaga zarade

4.povrat na ukupnu imovinu / invetsicije (ROA ili ROI)

5.povrat na vlastiti kapital / dioničku glavnicu (ROE)

3.4.1.Bruto profitna marža

Bruto profitna marža se dobiva dijeljenjem prihoda od prodaje umanjenih za trošak prodane robe s prihodima od prodaje robe. Ovaj pokazatelj nam pokazuje kako se provodi politika cijena te kakva je efikasnost proizvodnje. Niska vrijednost pokazatelja može ukazivati na to da se tvrtka odlučila da poveća profitabilnost povećanjem obujma te će na taj način imati visok obrt imovine i zaliha. Ako je ovaj pokazatelj pak visok to može značiti da tvrtka želi

[28] Vidučić Lj., Pepur S.,Šimić šarić M., (2015.): Financijski menadžment, 9. izdanje,Split, RRIF, str. 450
[29] Vidučić Lj., Pepur S.,Šimić šarić M., (2015.): Financijski menadžment, 9. izdanje,Split, RRIF, str. 450
[30] Vidučić Lj., Pepur S.,Šimić šarić M., (2015.): Financijski menadžment, 9. izdanje,Split, RRIF, str. 450
[31] Vidučić Lj., Pepur S.,Šimić šarić M., (2015.): Financijski menadžment, 9. izdanje,Split, RRIF, str. 451

visokom maržom ostvariti visoki profit po jedinici prodaje a da žrtvuje obujam prodaje. Ako tvrtka nema specijalizirani položaj na tržištu a svoju visoku maržu ostvaruje visokim cijenama to može dovesti do problema s konkurentnošću same tvrtke. Da bi mogli izračunati ovaj pokazatelj potrebno je posjedovati informaciju o tome koliki je trošak prodane robe.[32]

Bruto profitna marža = prodaja – troškovi za prodano / prodaja

3.4.2.Neto profitna marža

Neto profitna marža koristi se kao pokazatelj efikasnoti menadžmenta jer pokazuje kako menadžment kontrolira troškove, rashode i prihode. Ona mjeri kolika se stopa neto dobitka ostvaruje za dioničare na jednu kunu prodaje. Razlozi zbog kojih neto profitna marža može biti niska su relativno niske cijene ili pak relativno visoki troškovi u odnosu na ostvarenu prodaju.[33]

Pokazatelj neto profitne marže = neto dobit / ukupni prihodi

Ako je ovaj pokazatelj nisak i opadajući to upućuje na borbu za zadržavanje udjela na domaćem tržištu kada je pojačana strana konkurencija sniženjem cijena ili zadržavanjem postojećih cijena proizvoda. Do promjena u profitnoj marži dolazi zbog promjena u cijeni, razini proizvodnih troškova ili pak promjena u proizvodnom asortimanu.

3.4.3.Povrat na ukupnu imovinu (ROA)

Povrat na ukupnu imovinu je pokazatelj uspješnosti korištenja imovine u stvaranju dobiti, odnosno sposobnost tvrtke da korištenjem imovine ostvari dobit. Odnosi se na dobit koju poduzeće generira iz jedne novčane jedinice imovine te nam pokazuje kolika je intenzivnost imovine. Vrijednost stope povrata imovine uvelike varira u ovisnosti o djelatnosti kojoj poduzeće pripada. Niski pokazatelj znači stagnaciju prodaje i nisku snagu zarade. Povrat na imovinu znači povrat svim investitorima pa tako i dobavljačima.[34]

Povrat na ukupnu imovinu = neto dobit / ukupna imovina

3.4.4.Povrat na vlastiti kapital (ROE)

Povrat na vlastiti kapital je jedan od najznačajnijih pokazatelja jer nam pokazuje koliko novčanih jedinica dobiti poduzeće ostvaruje na jednu jedinicu vlastitog kapitala. Osnovni cilj

[32] Vidučić Lj., Pepur S.,Šimić šarić M., (2015.): Financijski menadžment, 9. izdanje,Split, RRIF, str. 451
[33] Vidučić Lj., Pepur S.,Šimić šarić M., (2015.): Financijski menadžment, 9. izdanje,Split, RRIF, str. 451
[34] Vidučić Lj., Pepur S.,Šimić šarić M., (2015.): Financijski menadžment, 9. izdanje,Split, RRIF, str. 451

poslovanja tvrtke je povećanje vrijednosti za dioničare te je zato ovaj pokazatelj najbolja pojedinačna mjera uspješnosti.[35]

Povrat na vlastiti kapital = neto dobitak / vlastiti kapital

3.5.Pokazatelji financijskih tržišta

Pokzatelji financijskih tržišta predstavljaju stavove investitora o preformansama i perspektivi tvrtke, a računaju se usporedbom podataka iz financijskih izvješća i vrijednosti koju dionicama tvrtke daju tržišta vrijednosnica. Pokazatelji tržišne vrijednosti su:[36]

1. Pokazatelj cijena / zarada
2. Pokazatelj tržišna / knjigovodstvena vrijednost
3. Stopa isplate dividendi
4. Povrat po dividendi

3.5.1.Pokazatelj cijena / zarada

Pokazatelj cijena / zarada pokazuje koliko su investitori voljni platiti za 1 kn zarade tvrtke.[37]

Pokazatelj (P / E) = tržišna cijena dionie / neto dobitak nakon prior.divid.po običnoj dionici

Što je iznos ovog pokazatelja viši na kunu zarade veće je bogatstvo dioničara. Pokazatelj je viši za ona poduzeća s dobrom perspektivom, a niži je za rizičnije.Visoki P / E može biti izraz visokih poteškoća ako tvrtka ostvaruje gubitak ili mali profit.[38]

3.5.2.Pokazatelj tržišna / knjigovodstvena vrijednost

Pokazatelj tržišna/knjigovodstvena vrijednost pokazuje kako investitori procijenjuju tvrtku odnosno njene dionice. Knjigovodstvena vrijednost je vrijednost vlastitog kapitala koja se dobija nakon odbitka dugova od ukupne imovine tvrtke, a knjigovodstvena vrijednost po dionici iz odnosa obične dioničke glavnice i broja dionica u prometu. Ovaj pokazatelj je viši za ona poduzeća koja imaju višu stopu ROE, a šro je ROE viši to je viša i tržišna cijena po dionici.[39]

[35] Vidučić Lj., Pepur S.,Šimić šarić M., (2015.): Financijski menadžment, 9. izdanje,Split, RRIF, str. 453
[36] Vidučić Lj., Pepur S.,Šimić šarić M., (2015.): Financijski menadžment, 9. izdanje,Split, RRIF, str. 454
[37] Vidučić Lj., Pepur S.,Šimić šarić M., (2015.): Financijski menadžment, 9. izdanje,Split, RRIF, str. 454
[38] Vidučić Lj., Pepur S.,Šimić šarić M., (2015.): Financijski menadžment, 9. izdanje,Split, RRIF, str. 454
[39] Vidučić Lj., Pepur S.,Šimić šarić M., (2015.): Financijski menadžment, 9. izdanje,Split, RRIF, str. 455

Pokazatelj tržišna/knjigovodstvena vrijednost = tržišna cijena po dionici / knjigovodstvena vrijednost po dionici

Ako poduzeće ima investicijske projekte sa nultom sadašnjom vrijednosti vrijednost ovog pokazatelja će iznositi 1, a ako projekti imaju negativnu neto sadašnju vrijednost iznos pokazatelja će biti ispod 1.

4.ANALIZA POSLOVANJA PODUZETNIKA U 2014. I 2015. GODINI

U ovom radu ćemo se osvrnuti na analizu poslovanja poduzetnika uspoređujući ukupne prihode i rashode, broj zaposlenih i broj poduzetnika te dobit i gubitak razdoblja koje su ostvarili u 2014. i 2015. godini, te ćemo izračunati i interpretirati određene financijske pokazatelje kako bi dobili detaljniji uvid u njihovo poslovanje i bolje razumjeli njihov značaj.

U 2014. Godini u Republici Hrvatskoj je djelovalo 104 470 poduzetnika koji su ostvarili ukupno 9,8 milijardi kuna neto dobiti.[40] U 2015.godini dolazi do povećanja broja poduzetnika na 106 569 koji su ostvarili 17,1 milijardu kuna neto dobiti.[41] Pad domaće potražnje je uzrokovao stagnaciju gospodarske aktivnosti, a rast izvoza robe i usluga nije bio dovoljan da bi se BDP oporavio pa je u 2014.godini ostvaren pad BDP-a od 0,4 %. Pad cijena sirovina na svjetskom tržištu je utjecao na domaće potrošačke cijene što je rezultiralo smanjenjem inflacije. U 2015.godini zabilježen je rast BDP-a koji je dosegnuo 1,6 %, a na njegov rast je najviše utjecala prerađivačka industrija. Izvoz roba i usluga i dalje raste te dolazi do oporavka domaće potražnje.

4.1.Usporedna analiza financijskih rezultata poduzetnika Republike Hrvatske u 2014. i 2015. godini

U 2014. godini 809 380 zaposlenika je ostvarilo 607 870 milijuna kuna što je manje od ostvarenih 639 648 milijuna kuna u 2015. godini za 31 772 milijuna kuna. Iako je u 2015. godini povećan broj zaposlenih za 29 240, došlo je do povećanja ukupnih rashoda za 21 621 milijun kuna što je vidljivo u tablici 1. Dobit razdoblja u 2014. godini iznosila je 33 999 milijuna kuna što je za 1 927 milijuna kuna manje nego što je iznosila u 2015. godini.

[40] FINA (2015): Analiza financijskih rezultata poduzetnika Republike Hrvatske u 2014.godini
[41] FINA (2016): Analiza financijskih rezultata poduzetnika Republike Hrvatske u 2015.godini

Tablica 1:Financijski rezultati poduzetnika Hrvatske u 2014.i 2015.godini

OPIS	2014.	2015.
Broj zaposlenih	809 380	838 584
Ukupni prihodi	607 876	639 648
Ukupni rashodi	595 333	616 954
Dobit prije oporezivanja	38 111	41 858
Gubitak prije oporezivanja	25 568	19 164
Porez na dobit	3 982	5 554
Dobit razdoblja (dobit nakon oporezivanja	33 999	35 926
Gubitak razdoblja (gubitak nakon oporezivanja)	25 438	18 768

Izvor:Obrada prema podacima FINE, Analiza financijskih rezultata poduzetnika Republike Hrvatske u 2015.godini

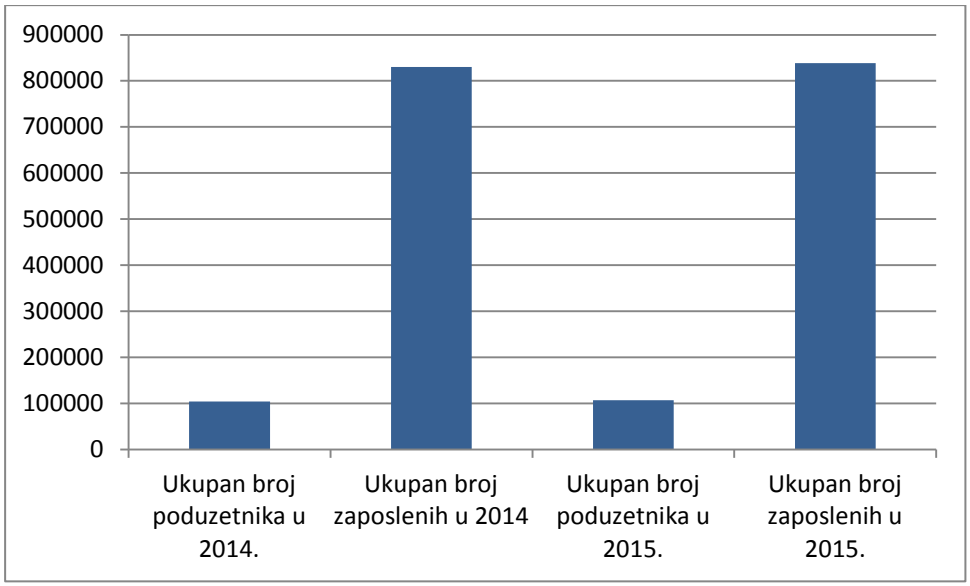
4.1.1.Odnos broja poduzetnika i broja zaposlenih

Odnos broja poduzetnika i broja zaposlenih razlikuje se u 2014.i 2015. godini. U 2014. godini poduzetnici su zapošljavali 830 116 djelatnika dok su u idućoj godini zapošljavali 838 584 djelatnika što je 8 468 zaposlenika više. Podaci iz tablice 2. daju nam zanimljiv uvid u broj poduzetnika i broj zaposlenih u Republici Hrvatskoj, te broj poduzetnika koji su poslovali s dobiti i onih koji su poslovali s gubitkom. Ako usporedimo odnos broja poduzetnika koji su poslovali s dobiti u 2014. s brojem poduzetnika koji su poslovali s dobiti u 2015. možemo vidjeti da se broj povećao u 2015. za 3 216.

Tablica 2: Broj poduzetnika i broj zaposlenih kod poduzetnika u 2014.i 2015.godini

OPIS	2014.	2015.
Ukupan broj poduzetnika	104 407	106 569
Broj poduzetnika koji su poslovali s dobiti	65 395	68 611
Broj poduzetnika koi su poslovali s gubitkom	39 075	37 985
Broj zaposlenih	830 116	838 584

Izvor:obrada prema podacima FINE, Analiza financijskih rezultata poduzetnika Republike Hrvatske u 2015.godini

Grafikon 1: Odnos broja poduzetnika i broja zaposlenih kod poduzetnika

Izvor: obrada prema tablici 2

4.1.2.Ukupni prihodi i rashodi poduzetnika Republike Hrvatske

Analizom ukupnih prihoda poduzetnika Hrvatske u 2014.godini zaključujemo da najveću važnost imaju poslovni prihodi s postotkom sudjelovanja u ukupnim prihodima većim od 96,3 % , a ostatak su financijski i izvanredni prihodi. U 2015.godini također su najvažniji poslovni prihodi sa udjelom od 96,2 %.

U tablici 3 je prikazani ostvareni prihodi poduzetnika izraženi milijunima kuna, te nam pružaju jasan uvid u njihovu strukturu. U 2015. godini su ostvareni poslovni i financijski prihodi veći od onih koji su ostvareni u 2014. godini, dok su izvanredni prihodi bili veći u 2014. godini. Ukupni prihodi su veći u 2015. godini za 31 808 milijuna kuna od onih koji su ostvareni u 2014. godini.

Tablica 3:Struktura ukupnih prihoda poduzetnika Hrvatske u 2014.i 2015.godini

VRSTA PRIHODA	2014.	2015.
Poslovni prihodi	585 038	615 346
Financijski prihodi	18 428	19 917
Izvanredni prihodi	4 390	4 340
Ukupni prihodi	607 876	639 684

Izvor: obrada prema podacima FINE, Analiza financijskih rezultata poduzetnika Republike Hrvatske u 2015.godini

Tablica 4: Struktura ukupnih rashoda poduzetnika Hrvatske u 2014.i 2015.godini

VSRTA RASHODA	2014.	2015.
Poslovni rashodi	563 313	588 352
Financijski rashodi	30 030	24 299
Izvanredni rashodi	1 963	4 254
Ukupni rashodi	595 333	616 954

Izvor: obrada prema podacima FINE, Analiza financijskih rezultata poduzetnika Republike Hrvatske u 2015.godini

U tablici 4 je prikazana struktura ukupnih rashoda u milijunima kuna, a porast financijskih rashoda je znak većeg oslonca na tuđe izvore financiranja i smanjenje vlastitih izvora financiranja. U 2015. godini ostvareni su veći poslovni i izvanredni rashodi u odnosu na one koji su ostvareni u 2014. godini, dok su financijski rashodi bili manji u 2015. godini. Ukupni rashodi su porasli za 21 621 milijun kuna u odnosu na 2014. godinu. Ukupne rashode poduzetnika Republike Hrvatske u 2014. godini su činili poslovni rashodi sa udjelom od 94,6 %, a u 2015. također su najznačajniji poslovni rashodi sa udjelom od 95,4 %. To je rezultat porasta cijena sirovina, energije i poslovnih usluga, ali najviše povećanja proizvodnje roba i usluga.

4.1.3.Dobitak i gubitak poduzetnika Hrvatske

U 2014. godini poduzetnici Hrvatske koji su obveznici poreza na dobit ostvarili su ukupno 9,8 milijardi kuna neto dobiti, dok su u 2015. godini ostvarili 17,1 milijardu kuna neto dobiti, što je razlika od 7,3 milijarde kuna. U ukupnoj ostvarenoj dobiti vrlo značajan utjecaj je imao vrlo mali broj poduzetnika koji su stvorili 6,7 milijardi kuna što čini 18,7 % ukupne ostvarene dobiti razdoblja kod svih poduzetnika.[42]

Tablica 5: Dobit i gubitak poduzetnika Hrvatske u 2014. I 2015.godini

OPIS	2014.	2015.
Dobit prije oporezivanja	39 147	41 858
Gubitak prije oporezivanja	25 240	19 164
Porez na dobit	4 153	5 554
Dobitak razdoblja	34 904	35 926
Gubitak razdoblja	25 150	18 786

Izvor: obrada podataka prema podacima FINE, Analiza financijskih rezultata poduzetnika Republike Hrvatske u 2015.godini

Tablica 5 nam prikazuje ostvarenu dobit i gubitak prije oporezivanja, porez na dobit te dobitak i gubitak razdoblja koji su ostvareni u milijunima kuna u promatranim godinama.

[42] U 2014.godini Hrvatska Elektroprivreda d.d. je ostvarila najveću dobit razdoblja, a u 2015.godini to je ostvarila Adris Grupa d.d.u iznosu od 1,8 milijardi kuna, te se Hrvatska Elektroprivreda d.d. sa svojih 1,7 milijardi kuna nalazila na drugom mjestu. Slijedi je Hrvatski telekom d.d. sa 893,4 milijuna kuna.

Možemo zaključiti da je dobit prije oporezivanja bila veća u 2015. godini za 2 711 milijuna kuna, dok je gubitak prije oporezivanja bio veći u prethodnoj godini za 6 076 milijuna kuna. Isto tako i porez na dobit je bio veći u 2015. godini za 1 401 milijuna kuna u odnosu na prethodnu godinu.

4.2.Financijski pokazatelji poduzeća na području Republike Hrvatske

Korist od primjene financijskih pokazatelja leži u tome da ih svaki poduzetnik može izračunati temeljem podataka iz financijskih izvještaja svoje tvrtke te ih usporediti s pokazateljima glavnih konkurenata temeljem javno dostupnih financijskih izvještaja. Svaki pokazatelj može biti dodatna informacija za donošenje određene odluke. Da bi se stvarno mogla procijeniti uspješnost poslovanja potrebno je osim računa dobiti i gubitka u obzir uzeti i podatke iz bilance stanja.

Tablica 6 pokazuje nam neke od financijskih pokazatelja čijom analizom možemo zaključiti da je 2015. godina bila uspješnija od prethodne godine. Svi promatrani pokazatelji su poboljšani.

Tablica 6: Pokazatelji likvidnosti i financijske stabilnosti, zaduženosti, obrtaja i dana naplate kratkotrajnih potraživanja poduzetnika RH 2014. - 2015.

POKAZATELJ	2014.	2015.
POKAZATELJ LIKVIDNOSTI I FINANCIJSKE STABILNOSTI		
Koeficijent trenutne likvidnosti	0,11	0,12
Koeficijent ubrzane likvidnosti	0,76	0,68
Koeficijent tekuće likvidnosti	1,04	1,04
Koeficijent financijske stabilnosti	1,03	1,03
POKAZATELJI ZADUŽENOSTI		
Koeficijent zaduženosti	0,60	0,62
Koeficijent vlastitog financiranja	0,37	0,38
Koeficijent financiranja	1,73	1,61
Faktor zaduženosti(broj godina)	6,45	6,08
Stupanj pokrića dugotrajne imovine vl.izvorima	55,68	58,05
Stupanj pokrića dugotrajne imovine dugoročnim izvorima	97,20	96,74
POKAZATELJ OBRTAJA I DANA NAPLATE KRATKOTRAJNIH POTRAŽIVANJA		
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	0,58	0,59
Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	1,75	1,78
Pokazatelj obrta zaliha	5,95	6,28
Vrijeme naplate kratkotrajnih potraživanja, u danima		88,64
Vrijeme naplate potraživanja od kupaca, u danima		60,56

Izvor: obrada prema podacima FINE, Analiza financijskih pokazatelja poduzetnika Republike Hrvatske u 2015.godini

U nastavku će biti prikazan izračun određenih financijskih pokazatelja svih poduzeća u Republici Hrvatskoj u 2014. godini te njihovo obrazloženje.[43]

1.Pokazatelji likvidnosti:

Pokazatelj tekuće likvidnosti = 357 462 210 625 / 344 475 863 203 = 1,04

Objašnjenje: Pokazatelj tekuće likvidnosti iznosi 1,04 te je dosta nizak s obzirom da je preporučena vrijednost pokazatelja iznosi 1,5 ili 2. Nizak pokazatelj nas upućuje da treba povećati ulaganje u neki od oblika kratkotrajne imovine da poduzeće ne bi imalo problema s likvidnošću.

Pokazatelj ubrzane likvidnosti = 357 462 210 625 / 344 475 863 203 = 0,76

Objašnjenje: Pokazatelj ubrzane likvidnosti iznosi 0,76 te je nizak u odnosu na preporučenu vrijednost koja iznosi 1 ili više. Pokazuje nam da poduzeće nema dovoljno kratkoročnih sredstava da podmiri dospjele obveze.

2.Pokazatelji menadžmenta imovine:

Pokazatelj obrta zaliha = 561 034 131 968 / 94 236 689 929 = 5,95

Objašnjenje: Pokazatelj obrta zaliha iznosi 5,95 što znači da se zalihe tokom jedne godine obrnu 5,95 puta. Na temelju pokazatelja obrta zaliha možemo izračunati dane vezivanja zaliha kao 365 / 5,95. Dakle, dani vezivanja zaliha iznose 61,34 a to je vrijeme koje je potrebno da se kuna potrošena za nabavu zaliha pretvori u kunu sadržanu u prihodima iz prodaje. Poželjna je što niža vrijednost pokazatelja.

3.Pokazatelja menadžmenta duga:

Koeficijent zaduženosti = 639 191 635 572 / 1 060 369 825 702 = 0,60

Objašnjenje: Vrijednost koeficijenta zaduženosti iznosi 0,60 odnosno 60 % dok je predviđena vrijednost iznosi 50 %. Veći odnos duga i imovine znači i veći financijski rizik.

4.Pokazatelji profitablinosti:

Neto profitna marža = 687 214 066 / 618 767 386 554 = 0,0011

Objašnjenje: Neto profitna marža iznosi 0,0011 te je ta vrijednost jako niska i upućuje na borbu za zadržavanje udjela na domaćem tržištu..

ROA = 687 214 066 / 1 060 369 825 702 =0,0065

Objašnjenje: Vrijednost pokazatelja povrata na ukupnu imovinu iznosi 0,0065 i niska je te označava stagnaciju prodaje i nisku snagu zarade.

[43] FINA (2015): Analiza financijskih rezultata poduzetnika Republike Hrvatske u 2014.godini

ROE= 687 214 066 / 321 672 507 927 = 0,0021

Objašnjenje: Iznos pokazatelja povrata na vlastiti kapital je 0,0021 te nam pokazuje da podzeće na jednu jedinicu vlastitog kapitala ostvaruje 0,0021 jedinica dobiti.

U nastavku će biti prikazan izračun određenih financijskih pokazatelja svih poduzeća u Republici Hrvatskoj u 2015. godini te njihovo obrazloženje:

1.Pokazatelji likvidnosti:

Pokazatelj tekuće likvidnosti = 359 894 690 119 / 346 847 289 922 = 1,04

Objašnjenje: Pokazatelj tekuće likvidnosti iznosi 1,04 te je dosta nizak s obzirom da je preporučena vrijednost pokazatelja iznosi 1,5 ili 2. Nizak pokazatelj nas upućuje da treba povećati ulaganje u neki od oblika kratkotrajne imovine da poduzeće ne bi imalo problema s likvidnošću.

Pokazatelj ubrzane likvidnosti = 359 896 690 119 - 92 516 005 226 / 346 847 289 922 = 0,68

Objašnjenje: Pokazatelj ubrzane likvidnosti iznosi 0,68 te je nizak u odnosu na preporučenu vrijednost koja iznosi 1 ili više. Pokazuje nam da poduzeće nema dovoljno kratkoročnih sredstava da podmiri dospjele obveze.

2.Pokazatelji menadžmenta imovine:

Pokazatelj obrta zaliha = 581 231 506 176 / 92 516 005 226 = 6,28

Objašnjenje: Pokazatelj obrta zaliha iznosi 6,28 što znači da se zalihe tokom jedne godine obrnu 6,28 puta. Na temelju pokazatelja obrta zaliha možemo izračunati dane vezivanja zaliha kao 365 / 6,28. Dakle, dani vezivanja zaliha iznose 58,12 a to je vrijeme koje je potrebno da se kuna potrošena za nabavu zaliha pretvori u kunu sadržanu u prihodima iz prodaje. Poželjna je što niža vrijednost pokazatelja.

3.Pokazatelji menadžmenta duga:

Koeficijent zaduženosti = 625 471 605 297 / 1 079 966 806 284 = 0,58

Objašnjenje: Vrijednost koeficijenta zaduženosti iznosi 0,58 odnosno 58 % dok je predviđena vrijednost iznosi 50 %. Veći odnos duga i imovine znači i veći financijski rizik.

4.Pokazatelji pofitabilnosti:

Neto profitna marža = 1 126 162 198 / 639 620 669 451 = 0,0018

Objašnjenje: Neto profitna marža iznosi 0,0018 te je ta vrijednost jako niska i upućuje na borbu za zadržavanje udjela na domaćem tržištu.

ROA = 1 126 162 198 / 1 079 966 806 284 = 0,001

Objašnjenje: Vrijednost pokazatelja povrata na ukupnu imovinu iznosi 0,001 i niska je te označava stagnaciju prodaje i nisku snagu zarade.

ROE= 1 126 162 198 / 329 911 541 495 = 0,0034

Objašnjenje: Iznos pokazatelja povrata na vlastiti kapital je 0,0034 te nam pokazuje da podzeće na jednu jedinicu vlastitog kapitala ostvaruje 0,0034 jedinica dobiti.

4.3.Financijski rezultati poduzetnika Hrvatske po veličini

Poduzeća se razvrstavaju na mala, srednja i velika ovisno o iznosu ukupne aktive, iznosu prihoda te prosječnom broju radnika tijekom poslovne godine. Mali poduzetnici su oni čija ukupna aktiva ne prelazi 32.500.000,00 kuna, prihod 65.000.000,00 kuna te prosječan broj radnika tijekom poslovne godine 50. Srednji poduzetnici su oni koji prelaze barem dva od tri uvjeta za male poduzetnike, ali ne prelaze dva od sljedećih uvjeta a to su da ukupna aktiva iznosi 130.000.000,00 kuna, prihod 260.000.000,00 kuna te prosječan broj radnika tijekom poslovne godine: 250. Veliki poduzetnici su oni koji prelaze dva uvjeta iz definicije srednjih poduzetnika.[44]

Prema veličini, Zakon o poticanju razvoja malog gospodarstva[45] razlikuje mikro, male i srednje subjekte malog gospodarstva:

Mikro subjekti malog gospodarstva su fizičke i pravne osobe koje imaju zaposleno manje od 10 radnika te ostvaruju godišnji poslovni prihod u iznosu protuvrijednosti do 2.000.000,00 eura, ili imaju ukupnu aktivu ako su obveznici poreza na dobit, odnosno imaju dugotrajnu imovinu ako su obveznici poreza na dohodak, u iznosu protuvrijednosti do 2.000.000,00 eura.

Mali subjekti malog gospodarstva su fizičke i pravne osobe koje imaju zaposleno manje od 50 radnika te ostvaruju godišnji poslovni prihod u iznosu protuvrijednosti do 10.000.000,00 eura, ili imaju ukupnu aktivu ako su obveznici poreza na dobit, odnosno imaju dugotrajnu imovinu ako su obveznici poreza na dohodak, u iznosu protuvrijednosti do 10.000.000,00 eura.

[44] CEPOR (2016): Izvješće o malim i srednjim poduzećima u Hrvatskoj u 2015. godini
[45] Narodne novine, (2016.): Zakon o poticanju razvoja malog gospodarstva, Nardone novine d.d. Zagreb, br. 29/02

Srednji subjekti malog gospodarstva su fizičke i pravne osobe koje imaju zaposleno manje od 250 radnika te ostvaruju godišnji poslovni prihod u iznosu protuvrijednosti do 50.000.000,00 eura, ili imaju ukupnu aktivu ako su obveznici poreza na dobit, odnosno imaju dugotrajnu imovinu ako su obveznici poreza na dohodak, u iznosu protuvrijednosti do 43.000.000,00 eura.

Veliku važnost u Republici Hrvatskoj imaju veliki poduzetnci što potvrđuju ostvareni financijski rezultati za 2014.godinu. Veliki poduzetnici su ostvarili u toj godini 10,6 milijardi kuna konsolidiranog financijskog rezultata- neto dobiti radoblja, srednji poduzetnici su ostvarili 3 milijarde kuna neto gubitka, a mali 2,2 milijarde neto dobiti te je ukupan rezultat iznosio 9,8 milijardi kuna neto dobiti svih poduzetnika u Hrvatskoj. U 2015.je zabilježen pozitivan financijski rezultat kod svih poduzetnika. Mali poduzetnici su ostvarili 3,1 milijardu kuna neto dobiti, srednji 3,5 milijardi kuna neto dobiti a veliki su pak ostvarili 10,5 milijardi kuna neto dobiti. [46]

Tablica 7: Financijski rezultati poslovanja poduzetnika po veličini u 2014. i 2015. godini (u tisućama kn)

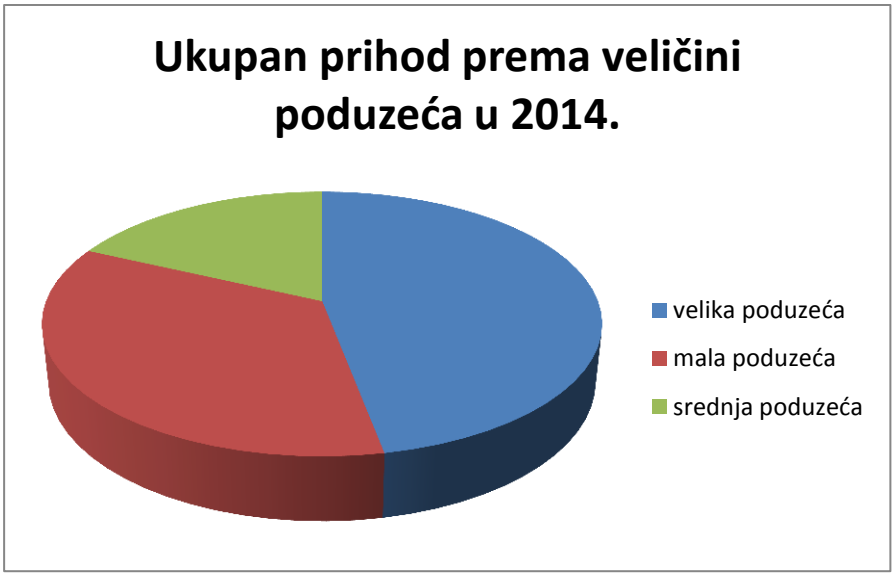
	2014.			2015.		
OPIS	**MALI**	**SREDNJI**	**VELIKI**	**MALI**	**SREDNJI**	**VELIKI**
Broj poduzetnika	9 566	1 322	308	9 976	1 361	329
Broj zaposlenih	210 653	161 647	255 414	215 977	161 383	256 272
Ukupni prihodi	137 227 928	128 908 908	284 273 257	142 142 951	134 826 375	293 008 138
Ukupni rashodi	137 160 592	125 202 370	272 644 927	13 618 488	129 947 255	279 848 433
Dobit razdoblja	8 253 466	6 957 048	1 4943 109	8 365 212	6 746 683	15 762 460
Gubitak razdoblja	9 427 872	4 011 330	453 378	4 002 487	2 821 694	4 566 268

Izvor:obrada prema podacima FINE, Analiza financijskih rezultata poduzetnika Republike Hrvatske u 2015.godini

Tablica 7 prikazuje koliko su zaposlenih imali mali, srednji i veliki poduzetnici u 2014. i 2015. godini te kolike su ostvarili prihode i rashode, te dobit i gubitak razdoblja. Uspoređujući broj velikih poduzetnika i broj zaposlenika s brojem malih i srednjih poduzetnika možemo uočiti kako je znatno manji broj veikih poduzetnika koji zapošljavaju

[46] FINA (2016): Analiza financijskih rezultata poduzetnika Republike Hrvatske u 2015.godini

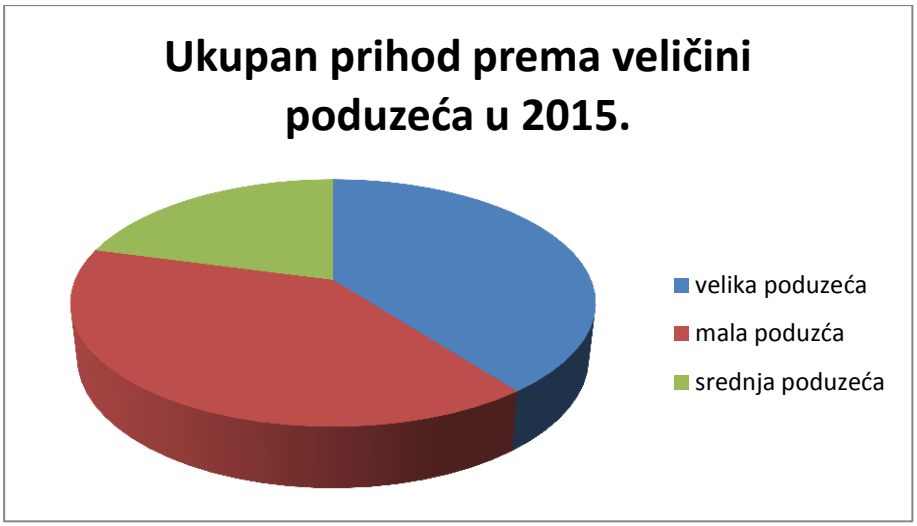
više zaposlenika nego mal ii srednji. U 2014. godini samo 308 velikih poduzetnika zapošljava 255 414 zaposlenika dok primjerice 9 566 malih poduzetnika zapošljava 44 761 zaposlenika manje. U 2014. godini ostvarili su 6 689 643 kuna više nego što su to ostvarili mali poduzetnici. Što s tiče srednjih poduzetnika oni su u 2014. godini zapošljavali 161 647 zaposlenika te su ostvarili 128 908 908 kuna što je za 5 917 567 kuna manje nego što je ostvareno u 2015. godini.

Grafikon 2: Ukupan prihod prema velićini poduzeća u 2014.godini

Izvor: obrada prema podacima FINE, Analiza financijskih rezultata poduzetnika Republike Hrvatske u 2014. Godini (2015)

Iz grafikona 2 je vidljivo kako najveće prihode ostvaruju upravo velika poduzeća sa 47 %, zatim srednja sa 34,9 % te mala poduzeća sa 18,9 % iako je udio velikih poduzeća u odnosu na mala znatno manji. Dakle, udio velikih poduzeća iznosi 2,75 % dok udio malih iznosi 85,44 %.

Grafikon 3: Ukupan prihod prema veličini poduzeća u 2015.godini

Izvor: obrada prema podacima FINE, Analiza financijskih rezultata poduzetnikaRepublike Hrvatske u 2015. (2016)

Iz grafikona 3 je vidljivo kako i u 2015. godini velika poduzeća ostvaruju najveće prihode i to čak 46 %. Slijede ih mala poduzeća čiji su prihodi porasli na 35,4 % te srednja sa 18,6 %. Velika poduzeća pokazuju i najveću izvoznu orijentiranost.

5.ZAKLJUČAK

Tema ovog završnog rada bila je usporedna analiza poslovanja poduzeća u Republici Hrvatskoj u 2014. i 2015.godini. Na temelju prikupljenih podataka izvršena je analiza financijskih rezultata svih poduzeća, njihovih prihoda i rashoda, ostvarene dobiti i gubitka te određenih financijskih pokazatelja. Analizrajući podatke dobili smo detaljan uvid u broj zaposlenih koji zapošljavaju te strukturu prihoda i rashoda. Neto dobit ostvarena u 2014. godini u vrijednosti 9,8 milijardu kuna od velike je važnosti za naše gospodarstvo, a u 2015. godini je bila još veća te je iznosila 17, 1 milijardu kuna. Tri su djelatnosti koje su najzastupljenije i koje stvaraju najveće prihode a to su trgovina, prerađivačka industrija i građevinarstvo.

S obzirom da je svako je poduzeće dužno objaviti godišnji financijski izvještaj koji pokazuje koliko je ono bilo uspješno u obavljanju svoje djelatnosti, ono je izvor korisnih informacija na temelju kojih se provodi analiza i dobivaju željeni podaci. Ti podaci nisu važni samo podužeću koje izdaje financijski izvještaj već i svima ostalima koji su zainteresirani kao što su konkurenti, dobavljači, vjerovnici i drugi. Na temelju tih podataka, uspoređujući rezultate koje su ostvarili poduzetnici u Republici Hrvatskoj možemo zaključiti da najveće prihode ostvaruju upravo velika poduzeća iako ih ima znatno manje nego malih i srednjih. Zapošljavaju veliki broj ljudi te pokazuju najveću orjentiranost prema izvozu. Analizirajući poslovanje kroz financijske pokazatelje možemo zaključiti da su svi pokazatelji poboljšani u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu te da je 2015. godina bila znatno uspješnija. Međutim, ako uzmemo u obzir ukupne pokazatelje možemo reći da je likvidnost upitna, da su krediti slabo korišteni te da se raspoloživa imovina ne koristi dovoljno. Postoji manjak vlastitih izvora financianja što uzrokuje porast kredita te na taj način i porast obveza prema domaćim i stranim dobavljačima. To sve rezultira i većim financijskim rizikom.

SAŽETAK

Cilj ovog rada bio je analizirati poslovanje poduzetnika u Republici Hrvatskoj u 2014. i 2015. godini, na način da su analizirani ostvareni prihodi i rashodi, dobit i gubitak razdoblja te određeni financijski pokazatelji. Poduzeća su dužna objaviti godišnji financijski izvještaj koji pokazuje njihovu poslovnu uspješnost. Korištenjem različitih metoda i prikupljanjem podataka iz sekundarnih izvora proveden je proces analize poslovanja poduzeća, a temelj za analizu su bile informacije sadržane u financijskim izvještajima, kao što su bilanca te računu dobiti i gubitka. Na poslovanje poduzeća utječe okolina, a odnosi unutar okoline u kratkom roku su uglavnom predvidivi. Informacije o poslovanju se nalaze u financijskim izvješćima te njihovom analizom se dobije jasan uvid u poslovanje. Financijski izvještaji su izvještaji o financijskom stanju i prometu nekog poslovnog subjekta te su oni glavni izvor informacija. Tri ključne riječi su: poduzetnik, Republika Hrvatska i financijski izvještaji.

SUMMARY

The aim of this paper was to analyze the business of entrepreneurs in the Republic of Croatia in 2014 and 2015, analyzing realized income and expense, profit and loss for the period and certain financial indicators. Enterprises are required to publish an annual financial report showing their business performance. Using different methods and collecting data from secondary sources, a company's business analysis process was conducted, and the basis for the analysis was the information contained in the financial statements, such as the balance sheet and profit and loss account. The business of the company affects the environment, and relations within the environment in the short term are predictable. Business information is provided in the financial statements and their analysis gives a clear insight into the business. The financial statements are the financial state and turnover reports of a business entity and are the main source of information.

The three key words are: Entrepreneur, Republic of Croatia and financial statements.

LITERATURA

Knjiga:

1.Vidučić, Pepur, Šrić Šimić (2015): Financijski menadžment, 9. izdanje, Split, RRIF,

Izvješća:

2.FINA (2016): Analiza financijskih rezultata poduzetnika Republike Hrvatske u 2015.godini

3. FINA (2015): Analiza financijskih rezultata poduzetnika Republike Hrvatske u 2014.godini

4. FINA (2016), Financijski rezultati poslovanja poduzetnika u 2015. godini na razini urbanih regija Zagreb, Split, Rijeka i Osijek

Izvor s interneta:

5.http://www.efos.unios.hr/menadzment/wp-content/uploads/sites/205/2013/04/Menadzment_i_okolina3.pdf

6.https://bs.wikipedia.org/wiki/Finansijski_izvje%C5%A1taj

7.http://www.moj-bankar.hr/Kazalo/R/Ra%C4%8Dun-dobiti-i-gubitka

8.https://hr.wikipedia.org/wiki/Bilje%C5%A1ke_uz_financijske_izvje%C5%A1taje

9.https://hr.wikipedia.org/wiki/Likvidnost

10.https://www.mathos.unios.hr/analizapp/Files/Financijska_analiza.doc.pdf

11.http://www.efos.unios.hr/financiranje-poduzetnickog-pothvata/wp-content/uploads/sites/224/2013/04/8_financijski-pokazatelji.pdf

12.http://www.efos.unios.hr/financiranje-poduzetnickog-pothvata/wp-content/uploads/sites/224/2013/04/8_financijski-pokazatelji.pdf

13.http://www.poslovni.hr/eu-fondovi/ovo-su-definicije-malog-i-srednjeg-poduzeca-prema-hrvatskom-i-europskom-zakonodavstvu-235548

14.http://www.cepor.hr/wp-content/uploads/2016/06/Cepor-izvjesce-2015-HR.pdf

15.http://www.cepor.hr/wp-content/uploads/2015/04/Cepor-izvjesce-2016-HR-web.pdf

16.http://sibenskiportal.rtl.hr/2016/05/19/evo-koje-su-tvrtke-u-hrvatskoj-u-2015-ostvarile-rekordne-zarade/

17. https://hr.wikipedia.org/wiki/Poduze%C4%87e

18. http://profitiraj.hr/sto-nam-prikazuju-osnovni-financijski-izvjestaji/

Zakoni:

1.Narodne novine, (2016.): Zakon o poticanju razvoja malog gospodarstva, Nardone novine d.d. Zagreb, br. 29/02

POPIS TABLICA:

1.Tablica 1: Financijski rezultati poduzetnika Hrvatske u 2014.i 2015.godini.....18

2. Tablica 2: Broj poduzetnika i broj zaposlenih kod poduzetnika u 2014.i 2015.godini.....18

3. Tablica 3:Struktura ukupnih prihoda poduzetnika Hrvatske u 2014.i 2015.godini.....19

4. Tablica 4: Struktura ukupnih rashoda poduzetnika Hrvatske u 2014.i 2015.godini.....20

5. Tablica 5: Dobit i gubitak poduzetnika Hrvatske u 2014. I 2015.godini.....20

6.Tablica 6: Pokazatelji likvidnosti i financijske stabilnosti,zaduženosti, obrtaja i dana naplate kratkotrajnih potraživanja poduzetnika RH 2014.-2015.....21

7. Tablica 7: Financijski rezultati poslovanja poduzetnika po veličini u 2014. i 2015. godini (u tisućama kn).....25

POPIS GRAFIKONA:

1.Grafikon 1: Odnos broja poduzetnika i broja zaposlenih kod poduzetnika.....19

2. Grafikon 2: Ukupan prihod prema velićini poduzeća u 2014.godini.....26

3.Grafikon 3: Ukupan prihod prema veličini poduzeća u 2015.godini.....27